

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**R. P. Lvcæ Pinelli Societatis Iesv Theologi, De Virtute Sev
Energia, & admirandis Sacrosanctæ Missæ effectibus,
Libri Duo**

Pinelli, Luca

Coloniæ, Anno M.D.CVIII.

XII. De altari iisque rebus, quæ ad Altare, & dicendam Missam sunt
necessariæ.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-46295](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-46295)

De Altari, ijsq; rebus, quæ ad Altare, & dicendam Missam sunt necessaria.

CAP. XII.

AD dicendam Missam non sufficit benedictam aut consecratam esse Ecclesiam, sed imprimis etiam necessarium est, ut Altare, in quo celebranda est Missa, sit consecratum. Idque potest esse vel fixum, vel portatile, quorum utrumque habet lapidem ab Episcopo consecratum, de quo prolixius Suarez disp. 81. sect. 1. Secundo requiruntur mappæ Altaris, quarum in Cap. *Si per negligentiam, de Consecrat. dist. 2.* quatuor requiri dicitur, Corporale scilicet cum tribus alijs. Atque ita servatur in multis Ecclesijs, maximè Religiosorum. Nihilominus tamen consuetudine receptum est, ut præter Corporale duæ tantum mappæ sufficiant, aut una duplex. Ita opinatur Sylvester, Paludanus, Innocentius, & Directorium Curat. contra Angelum, qui sufficere unam affirmat. Has mappas ex lino factas necesse est, non autem requiritur (secundum Suarez) ut sint benedictæ, quanquam benedictas quoque esse

esse sa
asserit
tum co
ne ma
omni
morta
tiam,
tudini
cessita
haben
conter
morta

Ter
etiam
dictio
quem
de Con
doner
ni nos
uolut
lium,
ex ali
tiosio
parte
manu
mitat
nihil

esse fatius sit, quemadmodum in Missali
asseritur. Quærat aliquis: Quale pecca-
tum committit, qui Missam celebrat si-
ne mappis? Respondeo: Planè absque
omni mappa celebrare, esse peccatum
mortale, propter euidètem irreueren-
tiam, Ecclesiæque præcepto ac consue-
tudinè contrarium. Si quis tamen ex ne-
cessitate Missam dicat, vnicam mappam
habens, modò id fiat citra scādalum aut
contemptum, hunc ego non putarem
mortaliter delinquere.

Tertia mappa est Corporale, quod
etiam lineum, & ab Episcopo per bene-
dictionem consecratum sit, necesse est,
quemadmodum habetur *Cap. Consultò,
de Consecra. dist. 1.* propterea, quòd Sin-
donem repræsentet, cui Corpus Domi-
ni nostri IESU Christi in sepulcro in-
uolutum fuit. Et dicit Remensè Conci-
lium, Corporale non esse contexèdum
ex alia materia, siue ea vilior, siue pre-
tiosior sit, quod tamen de media eius
parte intelligendum esse, Missale Ro-
manum declarat, non autem de extre-
mitatibus, quas bysso vel auro exornari
nihil prohibet. Corporalis consecratio
siue

siue benedictio durat, quàm diu integrum manet Corporale; si verò rumpatur notabiliter, vel laceretur, ipsam benedictionem perdit. Demum sciendum est, mortale peccatum esse Missam sine Corporali dicere; quia Ecclesie præcepto ac consuetudini est contrarium.

Quartò requiritur Palla, qua operitur Calix. Olim adeo longum erat Corporale, vt vna eius pars esset in altari, in quo erat Calix & Hostia; altera verò eius parte Calix ipse cooperiretur, cuiusmodi Palla etiamnum vètur Carthusiani. Nunc cum in vsu amplius non sit Corporale adeò longum, ad operiendum Calicem *Palla* opus est, quæ ex lino conficitur, & benedici necesse habet, non obstante quòd ex partibus fiat ipsius Corporalis: quia, vt dictum est supra, cum diuiditur Corporale, benedictionem quoque amittit. Pallam ex lino constare debere asserit Innocentius libr. 2. de myst. Miss. cap. 56. Emanuel tamen Rodrigues, in sua Summa p. 1. c. 259. §. 18. in aliquibus locis etiã Pallas ex *rezza*, siue reticulo, aliauc

aliaue materia confectas vsurpare asse-
rit, & quidem à Viris doctis & Religio-
sis, quæ consuetudo hinc nata est, quòd
Pallæ non còtingant hostiam consecra-
tam, veluti Corporalia.

Quintò Calix cum Patina requiri-
tur, sine quibus dici Missa non potest,
cùm necesse sit vinum, quod consecra-
tur, in vase aliquo contineri; Patina ve-
rò recipiēdis Hostiæ particulis vel fra-
gmētis deseruit, si quæ fortè ex fractio-
ne Hostiæ deciderint, vel sanguinis ali-
qua guttula stillârit; præterquam quòd
mysticè Calix nobis sepulchrum Chri-
sti, Patina verò lapidem, quo id ipsum
tegebatur, repræsentet.

Olim Calix è ligno conficiebatur.
Zephyrinus Papa vitreo vti cœpit.
Post quem Vrbanus vsurpauit argen-
teum. Hodie Calices (ad minimum
quo ad cupam) vel ex stanno, propter
inopiam; vel ex auro, argenteue fieri
consueuerunt. Sanè cæteræ materiæ o-
mnes prohibitæ sunt, vt videre est Cap.
Vasa, C. Vt Calix, de Consecrat. dist. 1. Idē
de Patina est intelligendū. Patinam ve-
rò vnà cū Calice ab Episcopo consecra-
tam

tam esse oportet. Vbi notandum, Calicem, si fortè de nouo fit deaurandus, de nouo quoque consecrandum esse: quia aurum, quod allinitur, ipsumque sanguinem contingit, non est cōsecratum. Idem quoque de Patina intelligendum secundum Suarez, disp. 81. sect. 7. §. 6. Alia. Secundò aduertendum est, Calicem, si ita confectus sit, vt cupa ab ipso pede citra ruptionem separari nō possit, tum si dirumpatur, perdere cōsecrationem: sin verò ita factus sit, vt separari à pede cupa possit citra Calicis ruptionē, tum eiusmodi separatione consecrationem non amitti.

Hic dubium occurrit: An scilicet pixidem, in qua reseruatur S. Eucharistia, in vsum Communicationis, consecratam esse oporteat? Paludanus, Soto, Syluester, putant id non esse necesse, cum ea de re nullus extet Canon. Durandus è contrario affirmat necesse esse, formāq; pixidem illam benedicendi in Ordine Romano cōtineri ait. Suarez, vbi supra, Durādi opinionem probabiliorem atq; tutiorem existimat, cui videtur consentire S. Thomas, qui in 3. p. q. 82. art. 3. di-

cit.

est, ob reuerentiam nihil debere cōtingere Sacramentum, nisi quod sit consecratum. Et videtur ea sententia seruanda esse in praxi, nō quod pixis illa oleo sacro cōsecranda sit, veluti Calix & Patina: quia hoc non amplius in more est, sed benedicenda duntaxat ea benedictione, quę in Romano Pontificali continetur. Quanquam nec hinc talis benedictionis necessitas rectē colligi potest, cū in Pontificali multę præterea alię benedictiones non necessarię contineantur, veluti mapparum Altaris, reliquorum vasorum, & similia.

Secundō quæritur; Liceatne Laicis, aut his, qui Sacerdotes non sunt, res cōsecratas aut benedictas celebrādę Missę deseruientes cōtingere. Sanē multi extant Canones prohibentes Laicis, maximē mulieribus, etiam Monialibus, ne res eiusmodi contingant, vt videre est dist. 23. per multa Capita ex Concilijs desumpta, & distinct. de *Consecrat.* Cap. *In Sancta.* Et cap. *Vestimenta*, qui tamen Canones nunc omnes in vſu esse desierunt. Hodie sic seruatur. Primō, quęcunq; non immediatē Corpus Do-
mini

mini nostri contingunt, neque oleo cōsecrata sunt, à Laicis, & quidem à foeminis contingi possunt: quanquam Syluester verb. *Missæ* 1. q. 2. §. 2. contrarium teneat, verùm citra rationem, cùm consuetudinē illi aduersari videamus: & Cap. illud, *Vestimenta*, quod facit pro illo, non amplius sit in vsu. Deinde de Calice, Patina, & Altari portatili Soto in 4. dist. 13. q. 2. art. 3. ad 3. dicit, modò id ne fiat cum contemptu, etiam à Laicis citra peccatum contingi posse; aut si peccant, leuissimum esse peccatum. Suarez disput. 81. sect. 8. §. Tertium, dicit, eas res citra legitimam causam & necessitatem moralem contingere, negari non posse, quin sit peccatum veniale, & si quidem fiat cum contemptu, esse mortale. Causa hæc est; quia aliquæ Religiones priuilegium habent, vt eius Religionis Laici Calicem possint contingere. Ergò citra priuilegium à Laicis contingi non potest. Quod de Calice vacuo intelligendum est: si enim in eo sit Sanguis Domini nostri, vix à mortali peccato poterit excusari, qui citra
causam

causa
lo Sa
cono
danu
Subd
potest
fam,
Cleri
dem
Calic
fuetu
cont
qui su
ti. Te
torijs
est. C
eo, cu
natur
post
ciri p
Deo
Caiet
sine.
Sex
tur in
celeb
dum

causam eum contingit; tum enim à solo Sacerdote, aut ad summum à Diacono tractari potest. Ita tenet Paludanus dist. 13. qu. 1. artic. 4. conclus. 2. Subdiaconus verò Calicem contingere potest, & portare ad celebrandam Missam, sed vacuum. Reliquos Minores Clericos quod attinet, in antiquis quidem Canonibus ijs videtur concessum Calicem contingere, vsus verò & consuetudo è contra videtur prohibere, ne contingatur Calix, nisi ab his solùm, qui sunt vel in Sacris, vel priuilegiati. Tertio de Corporalibus & Purificatorijs, idem quod de Calice sentiendum est. Quorum prima lotio fieri debet ab eo, cui ea licet contingere, veluti ordinatur Cap. *Nemo 2. de Consecrat. d. 1.* post hanc etiam à foeminis lauari ac sarciri possunt, maximè si Virgines sint Deo consecratæ, vti etiam arbitratur Caietanus, verb. *Mulierum peccata*, in fine.

Sextò, ad dicendam Missam requiruntur in Altari candelæ; siquidem sine his celebrare mortale peccatum est, secundùm opinionem communè Summistarum,

rum,

rum, & quemadmodum colligitur de *Celebrat. Miss. cap. vlt.* Idem etiam vniuersali ac antiquissima Ecclesie cōsuetudine obtinuit. Candelam autem ceream esse oportet, non sebaccam; vnde si quis, adhibita duntaxat lampade cum oleo, Missam celebraret, peccaret mortaliter contra communem Ecclesie cōsuetudinem, nisi fortè cādela cerea haberetur nequeat. Quo ad numerum candelarum, dicit Iacobus de Graffijs lib. 1. c. 42. num. 1. secundum rigorem præcepti, vnam candelā sufficere; propter decorē tamen, & communem consuetudinem, duæ ad minimum adhiberi debent.

Septimò, Missali opus est. Et quanquā de eo non extat præceptum: nihilominus tamen omnes Summistæ illud ad celebrandam Missam dicunt esse necessarium: quia cū labilis sit memoria, Sacerdos non adhibens Missale, præterquam quòd contra communem Ecclesie consuetudinem peccaret, errandi quoque periculo se exponeret. At quærat aliquis; quale peccatum committat Sacerdos, qui deficiente forte Missali, Missam memoriter tenens, eam dicit

citra

citra M
Quart
missur
torum,
se celeb
hic pe
dicit, q
iudicio
Mihi pe
di aliqu
cui se e
li dicer
latiue
deatur:
tet, to
atque a
te supe
adhibe
mittatu
bremus
Och
Crucifi
Canon
dicit, se
se in C
Quæ co
tibus o

citra Missale? Suarez disp. 81. sect. 6. §. Quartò, negat se facilè id cuiquam permisurum, propter auctoritatem multorum, qui citra Missale Missam nõ posse celebrari existimant, neque aliam hìc peccati causam assignare posse se dicit, quàm quòd tantorum Doctorum iudicio temerè non sit refragandum. Mihi peccati causa ex periculo omittèdi aliquid ex necessarijs nasci videtur, cui se exponit is, qui Missam sine Missali dicere præsumit. Et quanquam speculatiuè Missa dici citra Missale posse videatur: nihilominus tamen ex praxi patet, tot tantisq; ex varijs accidentibus, atque adeò ex tanti Mysterij sublimitate superuenire turbationes, vt etiam adhibito Missali errores multi committantur. Quid ergo sine si Missali celebremus?

Octauò in Altari requiritur signum Crucifixi, de quo Suarez, vbi supra, nec Canonem, nec Decretum vllum extare dicit, sed constitutum ac ordinatum esse in Coeremonijs ac Regulis Missalis. Quæ consuetudo, etsi à bonis Sacerdotibus obseruetur; non tamen ideo peccatum

catum mortale fuerit, Missam sine illo celebrare, cum de eo nullum extet preceptum, neque res sit tanti momenti; sed quæ obliget duntaxat more reliquorum rituum ac cœremoniarum Missæ.

Nono, tam in Altari, quam reliquis ornamentis, ac vestib⁹ Sacerdotalibus, ob tanti Mysterij reuerentiã & decorẽ, debita mundities requiritur, secundum statutum Innocentij III. c. 2. *De custodia Ecclesie*. Caietanus in verbo *Missæ celebratio*, immunditiam in rebus sacris intolerabile peccatum esse dicit, id est, mortale, quemadmodum affirmat Syluester, verbo *Missæ* 1. q. 2. Si tamen immundities non sit vsque adeo enormis, peccatum erit duntaxat veniale.

Decimò demũ necessaria est materia, quæ consecretur, Hostia videlicet & vinũ, de quibus id monuisse sufficiat, Hostiam debere constare ex tritici medulla; debere esse Azimam, hoc est, sine fermento; debere esse integram, neque notabiliter fractam, figuræ rotundæ, & magnitudinis competentis; vinum verò ex vuis, non corruptum, neq; mutatum in acetum.

Hic
haberi
aliqua
Missam
secret
ficient
ceptum
præsur
lebrare
prorsu
non fe
non sit
sam di
propte

Quom

P
P
ceci
cati m
talis si
Trid. f
sibi ip
tamen
celebr

Hic

Hic occurrit dubium: An videlicet, si haberi maior Hostia non possit, Hostia aliqua ex minoribus ad celebrandam Missam adhiberi possit? Respondeo, in secreto id fieri posse, maiori Hostia deficiente, cum in contrarium nullum præceptum aut Canon reperiatur: unde præsumendum est, gratius esse Deo celebrare adhibita Hostia minori, quam prorsus non celebrare, etiamsi id fiat die non festa. Dico præterea, si periculum non sit de scandalo, etiam publicè Missam dici posse adhibita Hostia minore, propter rationes iam commemoratas.

Quomodo se preparare debeat Sacerdos ad celebrandam Missam.

CAP. XIII.

Primò necessariū est, vt Sacerdos accedat ad celebrandā Missā citra peccati mortalis conscientia. Si verò mortalis sibi criminis cōsciū sit, iubet Cōc. Trid. sess. 13. cap. 7. eum confiteri, et si sibi ipsi videatur esse contritus. Quòd si tamen ex vrgente aliqua causa Missa celebranda sit, non suppetente occa-